

Magyar–finn barátsági hét

Szegeddel ismerkedtek a vendégek

A hét végén folytatódott a magyar–finn barátsági napok eseményei. *Ilkka Kanerva*, a Miniszterelnökségi Hivatal vezetőjével az élen, szombaton, a finn politikai delegáció Szegedre látogatott. *Molnár Sándor*, a megyei, *Kulcsárné Kiss Piroška*, a szegedi népfőnt bizottság titkára tájékoztatta a vendégeket a népfőntmozgalom helyi célkitűzéseiről. A finn küldöttség vezetője elmondta, a vidéki látogatásai során tapasztalatokat szeretnének gyűjteni a magyar reformpolitika gyakorlati megvalósításáról. *Nagy István*, a népfőnt megyei bizottságának elnöke, képet adott a közelebi demokratikus fejlődéséről.

Papp Gyula, a Szeged Megyei Város Tanácsának elnöke — aki egyben a Hazafias Népfőnt Országos Tanácsának alelnöke is —, a város háza dísztermében fogadta a küldötteket. A találkozáson részt vett Szeged finn testvérvárosának, Turku delegációja is, amelyet *Väinö Leino* polgármester vezet. A találkozáson jelen volt *Szekely Sándor*, a szegedi pártbizottság első titkára is. *Papp Gyula* ismertette a város történetét, jelenlegi életét, és a testvérvárosi kapcsolatokat fejlesztés elemét. Példamutatónak tartja a több mint két évtizedes, Turkuval való együttműködést, ami a kulturális, gazdasági és politikai élet területére kiterjed. Rámutatott, a gazdasági megújulásnál a szegediek számítanak a finn barátai segítségére. Ismertette a tanácsi

önkormányzat önállósulási törekvéseit, ami a politikai intézményrendszer reformjában fontos tényező a jövőben. Szólt a nemzetiségi politikáról, a régióknak a szomszédos országokkal való kapcsolatáról. Felhívta a figyelmet arra, hogy nem lehet elhallgatni azt a tényt: Romániában a nemzeti kisebbségeket elnyomják. Az ott élő, több mint 2 millió lélekszámú magyarság Európa legnagyobb nemzetisége, és emberi jogában is sértve érzi magát. Ezután átnyújtotta Szeged város díszplakettjét — *Fritz Mihály* szobrászművész alkotását — a finn delegáció vezetőjének. *Anna-Liisa Hyvönen*, Helsinki alpolgármestere pedig a finn főváros címerével ékesített díszlátat adott át *Papp Gyulának*. A finn küldöttek is elismeréssel szóltak a testvérvárosi kapcsolat alakulásáról, és élénken érdeklődtek az iránt, Szegeden miképpen biztosítanak otthont és munkahelyet a Romániából áttelepülteknek. Elmondták azt is, hogy példásnak tartják a magyar–finn baráti kör szegedi szervezetének működését.

Felkeresték Dél-Alföld legnagyobb paprikatermelő szövetkezetét, a mihálytelki Új Élet Mgtst-t. Megtekintették a világhírű paprikamúzeumot, ahol egyebek közt megtudták, már a 16. századtól is ismerik, és termelik az aranyló csemegét, a Tisza vidékén. Ezen a területen papok honosították meg a híres növényt, és alkohollal

összekeverve, a malária gyógyítására használták. *Bakos Mihály* téveszelnök tájékoztatót adott a 3 ezer 500 hektáros területű szövetkezet gazdálkodásáról. A 6 és fél hektáros, termálvízzel fűtött üvegház reprezentálja a déli megye primörtermesztési kultúráját. A finnek elsősorban arra voltak kíváncsiak, milyen haszonnal jár a zöldségtermesztés, a nyereséget mire fordítják, hogyan növekszik a tévesztagok élet-színvona. Megkérdezték azt is, a reformpolitika életbe lépése óta csökken vagy nő a mezőgazdaságnak és az élelmiszeriparnak nyújtott állami támogatás. A küldöttek fehér asztal mellett találkoztak a szövetkezet dolgozóival, együtt mulattak a tévesz citerazenekezenek kíséretében, és megkóstolták a gazdaság termékeit. A találkozó végén felszólalt *Ilkka Kanerva*, és lírai hangon adta elő a messze északon élő finn nép — amely, bár rokon a magyarral, de életmódjában mégis különbözik — melegségre vágyik, és itt, Magyarországon, itt mindig megkapja.

A delegációt *Kulcsárné Kiss Piroška* búcsúztatta, s a vendégek szombat este visszautaztak Budapestre. A turkui küldöttség Szegeden maradt, tegnap, vasárnap, sétahajóztak a Tiszán, és a magyar–finn baráti kör tagjainál családlatogatáson vettek részt. Ma, hétfőn, ellátogatnak a Tápéi Házilipari Szövetkezetbe és a Szegedi Kábelgyárba.

Soktényező egyenlet

Közös dolgainkról — a pártértekezlet szegedi küldötteinek véleményeiből (1.)

Magyarországnak tényleg volt ilyen sajtója, mint manapság. S ez nem is csak abban áll, hogy a külföldi sajtó, a hírszolgálati irodák még tényleg foglalkoztak ennnyit országunkkal, hanem abban is — s tényleg ez a fontosabb! —, hogy ilyen jó sajtónk aligha volt eddig — bármikor is. A pártértekezlet — következményei révén — még ma is rengeteg és izgalmas témát ad a világ lapjainak, s ez számunkra is óhatatlanul figyelemre méltó. Még akkor is, ha itthon mindennapjainkban mi elsősorban a részletekkel, a napi feladatokkal vagyunk elfoglalva, s tényleg a kelleténél, a szükségesnél kevesebb figyelmet szánunk ily módon a nagyobb távlatú és terü összefüggésekre. Pedig hát azoknak változatlanul megvan a maguk fontos tanulságai.

Nemrég jutottak el hozzám azok a tervezett főszoalások, amelyeket szegedi küldöttek szerettek volna elmondani a pártértekezleten, de amelyeket — idő hiányában

— írásban adtak be. Utólag olvasgatva ezeket az anyagokat, tényleg csalódást is keltettek az emberben, hiszen immár nemigen rendelkezhető hozzánk az a közeg és háttér — a pártértekezlet izgalmas-feszült légköre —, amelyben születtek. Am talán éppen a távlatból válik különösen értékesnek, s egyben csoportosíthatóan áttekinthetővé, hogy milyen kérdések, milyen témák szerepeltek a küldöttek érdeklődésének előterében, hogy milyen kérdéseket tartottak a legfontosabbnak. S nem minden tanulság nélkül való, hogy a gazdasági problémák központi kezelése mellett a fiatalok helyzete, az oktatás és az emberi tényezők kérdése, a politikai demokrácia ügye, valamint egy megújult szocialista jövőképp igénye és szükségessége azok a problémák, amelyek szinte valamennyi hozzászólás-tervezetben nagy nyomatékkal megjelentek.

Erdemes néhány véleményt idézni az írásban beadott hozzászólásokból, e kérdések kapcsán.

A gazdaság

A pártértekezlet legnagyobb érdeme kétségkívül az volt, hogy hitet tett a reformfolyamat folytatásának szükségességéért, s ilyen igényű személyi döntéseket is hozott. Azonban az is fontos fejlemény volt, hogy immár egyöntetűen szakított a párt azokkal a nézetekkel, amelyek gondjainkat, bajainkat egészenben vagy részben külső okokkal, változásokkal próbálták magyarázni, részben vagy egészenben mentséget igyekezvén adni korábbi rossz politikai döntések felelőssége alól. E szemléleti fordulat teljes egészében megjelene a szegedi küldöttek főszoalás-tervezeteiben is. Az azóta központi bizottsági taggá választott *Judik István* például egyértelműen leszögezte: „... a jelenlegi helyzet kialakulásához az elmúlt tízegyhány év hibás döntései is hozzájárultak. Ez a megállapítás egybeesik a Csongrád megyei pártbizottság véleményével is.”

Ezt a kérdéskört fejti ki *Szabó Sándor*, a megyei pártbizottság első titkára, amikor így fogalmaz: „A pártbizottsági vitákban (úgy érzem, jogosan) bírálták az irányítást, a gazdasági szabályozást, hiszen ez számos területen fékezi a vállalatok gazdálkodását, nem segíti kellően a kibontakozást. A jól gazdálkodó vállalatok mozgásterét, technikai-műszaki megújulási, fejlesztési lehetősége (a kormányzat ígérete ellenére) nem bővült a kívánt mértékben. Az alacsony hatékonyságú vállalati, illetve tevékenységi kört továbbra sem szorítja vissza gazdasági kényszer.” A hozzászólás további részében *Szabó Sándor* a gazdasági szabályozás kritikáját adja. Nyilván sok hasonló tapasztalat vezetett odáig, hogy lényegében megszületett a politikai elhatározás arra, hogy „a szabályozók gazdaságát” egyértelműen föl kell váltani egy-két éven belül a valódi szocialista piacgazdasággal. Ebbe az irányba mutat *Szabó Sándornak* az a javaslata is,

amit így fogalmazott meg: „A kibontakozás érdekében helyesnek és szükségesnek tartom a többszektörű gazdaság működését, az új társasági törvény megalkotását, a magántőke integrálódását a szocialista nagyüzemi gazdaságba. De úgy gondolom, nekünk elsősorban az állami és szövetkezeti gazdálkodást kell hatékonyabbá tennünk akár a politikai feltételek bővítésével is.” Ez utóbbi célt szolgálja majd elsősorban az a gazdasági törvény, amelyet jövőre kíván a kormányzat a Parlament elé vinni.

Természetesen a gazdaság sosem önmagában való ügy. Helyzetét, lehetőségeit alapvetően befolyásolhatják politikai döntések, szemléletek mindenhol a világon. Különösen képpen így van ez a szocialista országokban, ahol a gazdaság működtetésének meg sok szempontból meghatározó alakítója a sztálini centralizált modell. Ebben pedig különös veszélye van a hibás politikai döntéseknek, vargabetűknek. Ezt hangsúlyozta többek közt főszoalás-tervezetében *Szűcs Istvánné*, a mórhalmi pártbizottság megbízott első titkára, aki amellett, hogy szót emelt a városok és falvak fejlesztésbeli lehetőségek bővítésének csökkentése érdekében, kitért a tanyák példájára is. „Alig 12 éve — írja — még bűn volt az, ha a tanyai ember meglévő tanyáját felújította. Súlyos ezeket fizetett be az államkasszába csak azért, mert szerette volna a maga és családja számára kényelmesebb, a kor követelményeinek megfelelő lakáskörülményt biztosítani. Ugyanakkor ma OTP-hittel támogatjuk a tanyán maradt, mert az élet nem igazolta vissza a tanyák rohamos felszámolását. Vagy említhetem a kiemelt adó kérdést, amelynek bevezetésével —

illetve a végrehajtásban tapasztalható túlkapasok miatt — jelentősen csökkent a tagi és háztáji termékek mennyisége.”

Ugyancsak komoly figyelmet érdemel — a szintén központi bizottsági taggá választott — *Perényi Jánosnak*, a Déri Milksa szakközépiskola igazgatójának véleménye, aki hangsúlyozta: „Bátorítanunk kell minden olyan kezdeményezést, amely a nemzeti jövedelem gyarapodását szolgálja.” Egyúttal kifejezte: „... politikánk egyre jobb, egyre színvonalasabb megvalósításához, a társadalmunkban jelenleg feszülő ellentmondások sorozatos feloldásához, megoldásához a belső erőforrások feltárása, aktivizálása szükséges ugyan, de nem elégséges. Ezért is üdvözölhetjük megelégedéssel az állásfoglalás-tervezet azon megállapítását, hogy: «Szükséges a külföldi működő tőke fokozott bevonása.» Fejlesztésünk érdekében olyan feltételek kellene a lehető leggyorsabban teremteni a gazdaságban, amely hozzánk csalogatja a működő tőkét.” Ez ismét csak visszautal a társasági törvény elfogadásának már az előbbiekben említett szükségességére.

Első látásra gazdaságon kívüli, azzal mégis szervesen összefüggő kérdéskört érintett *Szilárd János*, a szegedi orvosegyetem rektora, amikor felvetette: „Az egészségügy jelenlegi helyzete, gondolj olyan szemlélettel is kapcsolatokat, amely a szellemi munka leértékeléséhez vezetett és az egészségügyet az ügyvezetett nem termelő-szférához sorolta. Az utóbbi évtizedek nemzetközi tapasztalatai alapján azonban bebizonyosodott, hogy a tudomány, a kultúra más ágaihoz hasonlóan az egészségügynek éppen az emberi tényezők minőségének megőrzése, javítása, helyreállítása révén igen jelentős szerepe van minden társadalmi felemelkedést célzó gazdasági program megvalósításában is. Szakítani kell az a koncepcióval, amely a területet »nem termelő« jelleggel címkézi, hiszen ez költségvetési és sok más területen is megnyilvánuló hátrányokat okozott.” E problémák megoldása nyilván gazdasági eredményeket is nozhat, mint ahogyan a tisztességes megélés is gazdasági alapokon látszik elérhetőnek. Például a társadalombiztosítás biztosítási alapon és mechanizmusokkal való működtetése révén.

(Folytatjuk)

Sz.I.

Pogácsák és füttyszó

Mint kilenc éve, most is 13 óra 58 perckor szólalt meg a szignál, s ezzel kezdetét vette a Tisza-parti disznóparti Szeged négy nagyüzemi KISZ-bizottságának hagyományos szabadtéri vetélkedője, a jövőre jubileumát ünneplő jól kitalált ifjúsági rendezvény. Közművelődési palotánk lépcsősorán, a szökőkút mellett, a székelyfalas némasággal, dacolva a szegedi nyár agyát forraló hőségével. A Délép, a posta, a MÁV és a kőolajosok óráról órára változó 50–100 fős csapatai vidám játékos szellemi-gyakorlati feladatokban akartak túltenni egymáson. Az, hogy volt min vetélkedni, azt a már profi rendezők és szervezők, a játékvezetők biztosították.

Nem hiszem, hogy könnyű kitalálni egyetlen információból például a párt Központi Bizottsága egyik tagjának nevét, ha csak azt tudjuk, mikor és hol született, különösen akkor nem, ha azokból kettőnek is az eredeti szakmája nyomdász. És megpróbált-e már valaki tíz száraz pogácsát megenni, közben tíz fekvőtámaszt lenyomni és pusztítani az azonos nemű, kevésbé csábító, szőrös-szakállas zsűrielnöknek. Ezzel még a feladat nem ért véget, hisz a száraz nem utolsó morzsáinak legyűrése után azonnal füttyülni kellett a mikrofonok egyikébe.

Tisza-parti — disznóparti

Az önként jelentkezett csapatok fogó-hízó kúrája jó sikerült, a receptet sajnos nem árulták el, de a végeredmény szerint négy óra alatt sikerült kilókat híznuk és fogyniuk. Délután négy óra felé már szikrázott a beton. Szeged arra járó polgárai csodálkozó gyűrűjében felüldülés volt egy-egy vizes program, fontos eszköz lett a szódás szifon. Milyen jólesett volna néhány csepp szódavíz azoknak, akiknek négy kilométeres mű stílusának felismerése után korhű jelmezekbe kellett öltözni. S milyen jól mutattak a lépcsősor előtt a barokk, reneszánsz, rokokó s romantikus ruhában, melyekre korántsem a kényelem, a szellősség, a sportosság a jellemző.

A rendezők így, nyolc év után is kifogyhatatlanok voltak ötleteikből. Természetesen mintegy a vetélkedő csattanójaként szerepet kapott az egész délután csábítóan permetező szökőkút is. Három, indiánok öltözött — vagy vetkőzött? — fiú és egy gyönyörű fekete, szegedi indián lány csapata színeiben léggömbvadászatra indult a hős medencébe. Ez az utolsó, harmincadik feladat volt, s este hét óra. Ezután az eredményhirdetés előtti izgalmas

percek következtek: szorzás, osztás, összeadás, kivonás. A zsűri utolsó rövid tanácskozása, s megszületett a végeredmény. A posta, a MÁV és a kőolajosok csapatát jó néhány ponttal megelőzve, a vetélkedőn végig vezető Délép 145 ponttal nyerte meg a kilencedik Tisza-parti disznópartit. A díjakból pillanatok alatt hatalmas svédasztal varázsoltak a műzeum elé, s legalább olyan gyorsan el is tűntek az összesen közel egy mázsa disznóból és malacból készült ropogós sülteteket. Ezt a pluszfeladatot is megoldották azok, akik hét órán keresztül együtt töltötték a szombat délutánt.

A lassan szétoszló tömegben hallottam valakitől: „Találkoznak jövőre, veletek, ugyanakkor, ugyanitt!”

Czakó János

Szombaton, a déli órákban a Malév járatán hazáérkezett a tudományos Afrikaexpedíció hat hónapos kelet-afrikai útjáról. A különféle tudományágakat képviselő tizenegy magyar kutató három felújított Toyota terepjárón több mint húszezer kilométert tett meg Tanzániában, Kenyában, Ruandában és Burundiban, valamint Kelet-Zairében. Az expedíciót *Gábris Gyula*, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Tanszékének adjunktusa és helyettese, *Lerner János*, a térképészeti tanszék adjunktusa vezette. Tagjai voltak: *Vojnits András* zoológus, a Természettudományi Múzeum gyűjteményvezetője, *F. Nagy Géza*, az ELTE és

Hazaérkezett az expedíció

Sárkány Mihály, az MTA néprajzi kutatócsoportjának tudományos munkatársa, *Pokoly Béla* térképész, *Kubassek János* geográfus, *Juhász Árpád* és *Galács András* geológusok. Ők ketten felidőben váltották egymást Kenya fővárosában, Nairobi-ban. Az expedíció „egyszerűsége forogatóstábjá” *Sáfrány József*, az MTV Natura Szerkesztőségének munkatársa volt. A Tanzániában tanító *Pócs Tamás* botanikus Dar es-Salaamban csatlakozott a kutatókhoz,

akiknek egészsége fölött *Varga József*, a Weill Emil Kórház orvosa őrködött. A nagyszabású tudományos vállalkozást a hazai intézmények és vállalatok, valamint a Malév és a Swissair támogatta. Az expedíció tavaly december közepén érkezett a tanzániai Dar es-Salaamba. Bázisa az észak-tanzániai Arushában volt. Az útvonal részben a nagy magyar Afrika-utazó, *Telesi Sámuel* száz éve megtett felfedezőútját követte. A kutatók jártak Kelet-Afrika hegyóriásain, a Merun és a Kilimandzsárón, a Kenyán és az Elgón. *Lerner János* és *Sáfrány József* feljutott Afrika „tetejére”, az 5895 méter magas Uhuru-csúcsra is.

Bonetti

Bonetti néven tej- és étcsokoládéval bevont draszt gyárt a Duna Csokoládégyárral közösen az Abonyi Új Világ Tsz. Ez alacsonyabb kalóriaértékű a hasonló típusú édességeknél,

mert a belseje cikóriával és kakaóval ízesített extrudált kukorica. A tíz- és húszdecs csomagolású Bonetti 1 hónap múlva jelenik meg az üzletek polcain.